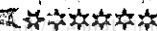

Nro. 21.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐ

Indúlt Bétsből Pénteken Martius 12. dik napján 1813- dik
esztendőben.

Prusszia.

Valami magános levelekben, mellyek Februárius
26- dikán indúltak Berliuból, ezeket olvassuk az
akkortájban ott folyt környúlálások feől: —,

„A' Castiglionei Hertzeg (*Augercau*) ma reg-
gel útnak indúlt onét Páris felé. Marschal *St.*
Cyrre bízta itt a' vezérséget. A' Vice Király
még *Cöpnickben* van, a' hol tegnap reggel
heves öszszetsapás történt az előljáró seregek
között, melly után sebesekeket hozó szekerek ér-
keztek ide Berliobe. A' Vice Király, mint mond-
ják, lövést kapott a' kalapján. Az Oroszok *Zel-*
lin mellett az *Oderán* hídát tsinálván, gyanítha-
tó, hogy innen nagyobb erővel akarnak Berlin

felé előre nyomulni, mint eddig. Orosz Generális *Benkendorf* Münchenbergnél áll; a' Frantzia armádának egy része pedig már az *Albis* mellyé-kire *Wittenberga* felé kezdett visszanyomulni. —

„A' Dantzkai tudósítások szerént egy kiütést tett onnét az őrző sereg, mellynek a' lett a' következése, hogy az Oroszok 360 Frantzia foglyokat vittek el *Elbingen* által. Dantzkáóál még tsak az úgy nevezett *Holmot* (a' hajó építő helyet) foglalták volt el az Oroszok.

A' *Berlinben* Febr. még 25-dikén és 27-dikén ki jött közönséges levelek sem sok újsággal szolgáltak a' közönségnek. A' 25-dikiek e'képpen szólnak: —,

„Az Olasz Vice-Király ő Cs. Hertzegsége a' lovas testőrző seregek egy részével, 's az Olasz nemes testőrző sereggel és más egyéb seregekkel, e' hónap' 22-dikén ide érkeztvén, 13-dikban elűtazott innét fő hadi szállásával *Köpnich* nevű kis városba, a' melly Berlintől 2 óra távolságra esik a' *Sprecc* mellett. A' Berlin mellett néhány órákra terjedő kerületben találtató falukat az Odera mellől ide gyülekezett Frantzia seregek töltötték el.“ —

Tsak ennyi nevezetést találunk a' 27-diki újságlevelekben is. Ezekből tsak azt tartjuk méltónak említeni, hogy a' Frantziák Berlint még 27-dikben sem hagyták volt oda.

A' *Breszlau* levelekben azt jegyzik meg hogy *Küstebiese* és *Zellin*, a' hol az Oroszok most az *Oderán* annak bal partjaira által takarodtak, azok a' két helyek légyenek, a' hol az úgy nevezett hét esztendő s háborúban II-dik *Fridrich*, által szokta volt seregeit költöztetni.

Mind azok a' tudósítások, mellyeket még eddig a' Berlinben Febr. 16-dikától fogva 23-dikáig történt dolgok felől a' közönséges levelekben találtunk, tsak holmi előre való és nem egészen világos jelentések voltak. Most ilyen környülállásos tudósítást közlenek ezen tárgyról ugyan azon közönséges levelek: —,

„Febr. 16-dikán tudokra esett a' Berlinieknek, hogy egy Orosz tsapat, Wrietzentől nem messze ez nap reggel az Oderán által jött, és Wrietzenre réá ütött légyen. Febr. 17-dikén Blumenberg nevű falú mellett Berlintől harmadfél óra távolságra megmútatta magát egy Kozák tsopot, a' melly ellen a' Castigliónei Hertzeg egy Frantzia tsapatot kiküldvén, ez azt két órányira vissza kergette. A' Kozákok azonközben Febr. 20-dikára vírradó éjjel jobra balra kiterjeszkedvén, akkor reggel Berlinnek kapui előtt termettek hirtelenséggel, 's a' Schönhauseni kapú előtt egy dombot elfoglaltak. Az ő vezérjek Generális Czernitsew a' maga hadi szállásáról, Berlintől egy óra távolságra lévő *Pankow* nevű faluból, 20 dikban délelőtt egy követet küldött-bé a' Fr. Marsallhoz, az eránt, hogy vigye ki innét seregeit. Nem telyesítvén a' Frantziák az Orosz vezér' kívánságát, azonnal bérohantak valami 80 Kozákok az Oránienburgi, Hamburgi, Rosenthal, és Schönhausi kapukon, békutkosták a' városnak különbkülömb úttzáit, 's néminémű zűrzavart tsináltak, de a' melly nem soká letsendesedett, minekutánna a' Frantzia Marschal a' város nevezetesebb nyílásaira ágyúkat vonatott

és seregeket állíttatott-ki. Nem tsak hogy a városból kitakarodtak a Kozákok, de sőt a kapú előtt is megtámadtatta őket a Fr. Marschal és elkergettette onnét. Mind két részről estek-el és sebesedtek-meg néhány emberek. A történet után bézárattattak és számosabb vígyázókkal rakattattak-meg a város' kapui. Már most tsak a tornyokról lehetett messzire látni a Kozákokat. A Berlieni őrző sereg még 21-dikben is fegyverben állott. A Kozák csoportot, melly a város mellett meg jelent vala, mintegy 2000 emberekre számlálják. Febr. 21-dikén estvére 2000 Frantzia gyalogok, 22-dikben 1000 lovasok érkeztek-meg Frankofuttumból Berlinbe; 23-dikben pedig 10 ezeret vártak ugyan onnét. Maga a Vice-Király is megérkezett 22-dikben délután, és a Castiglionei Hertzeghez szállott-bé; 23-dikben az ellenség' recognoscirozására menvén a városból egy Frantzia tsapat, ekkor tsak valami gyenge vagdalkozás történt. Az ellenséges fő hadi szállás 23-dikben Berlintől 3 órányira Dahldorf nevű faluban vólt.

* * *

A Pruszsiai Országlószék' meghívó Proklamációja a szabad seregeknek felállítatások eránt olyan fogantatos vólt, hogy tsak Berlinből 8000 önkéntvállalkozottak mentek-ki, nem tsak ifiak, hanem 30 és 40 esztendő's emberek is. —

Még a Dikastériálisták között is oly nagy mértékben fórrani kezdett a hazafi buzgóság, hogy ezekre nézve szükségesnek ítélte a Status Cancellarius *Hardenberg* Breszlauban Mártyius 2-dikán kihirdettetni a Király' nevében, hogy

ő Felsége a' katonák közzé való szabad bélépést csak azoktól a' polgári tisztektől várja, a' kik arra önként való vagy belső vágyódás által indítatván fel, oly ifjú erővel és erős testel vannak a' természettől megajándékozotva, a' milyen terhes táborozásnak kiállására elmúlhatatlanul megkívántatik: melyhez képeest az otthon maradókra sem háromlik semmi gyalázat azért, hogy hadi szolgálatra nem határozták magokat, annyival is inkább, minthogy azoknak a' tisztviselőknek dolgaikat is, a' kik fegyvert fogtak, ezeknek távollétek alatt az otthon maradók fogják tenni, 's a' többi.

Generális *Fork*, a' Napkeleti Pruszsiai és Pruszsus Lithwániai Kormányozó (a' ki a' Pruszsiai armádjával elpártolt volt Marschal Macdonaldtól) az általa organizáltatódó seregekre nézve egy Proklamatiót intézett a' lakosokhoz, mellynek elején ezek fordulnak elő: —,

„A' nemzet' öszszegyülekezett Képviselői, a' közönséges Felkelő (*Landwehr*) seregen kívül, az én kívánságomra, az armádának még egy nemzeti lovas sereg által leendő neveltetését is meghatározták. Májor *Lehnsdorf* Úr, Pruszsziának egy esmeretes és tiszteletes rendje és karja, kívánságom szerint magára vállalja ezen nemzeti lovasságnak organizátióját, 's ki fogja hirdettetni azt, a' mi annak további elintéztetésére szükséges leszen, 's a' többi.“

Warschawai Nagy Hertzégség.

Sándor Császár Hertzeg *Kutusow* által kísértetvén, Febr. 24-dikén megérkezett *Kilischba*, 's remélni lehetett a' készülletekből, hogy ott fog

néhány napokat eltölteni. A' Winzingerode és Miloradovits seregeik is itt takarodtak által, meglehetősen számmal folytatván útjokat a' tsatázó mezők felé.

Ezen Nagy Hertzegségben nevezetes vérekedés történt a' *Warte* vize mellett még Febr. 12-dikére vírradó éjjel Lengyel Generális *Judrovitsch* és az Orosz Generális *Czernitschow* vezérlése alatt lévő Oroszok között. A' *Warte* vize bal partján *Zirke* nevű város mellett véletlenül meglepték az Oroszok a' mondott éjjel a' Lengyeleket. A' Kozákok leg nagyobb sebességgel de a' mellett leg nagyobb tsendességgel tették mozdulásaiakat. Már olvadás lévén a' keresztiül fokadozott, vagy jukadozott, jég' hátán, életeknek veszedelmeztetésével vitte által Oberster *Jefremow* a' vezérlése alatt lévő Kozákokat Deszkákat rakván a' jégre, ezeken vezették egyenként által lovaikat. A' nevezett Oberster' brigádja egy órának elteltése alatt egészszen általköltözvén a' bal partra, a' Posen, Pinne, és Meseritz felé menő utakat azonnal elfoglalta, a' nélkül, hogy a' városban lévő Lengyel őrző sereg leg kisebbet észébe vett volna, mind addig, míg éjfélutáni 2 órakor az Orosz ágyúk jeltadván, a' tsatázást leg előbb is azok az Orosz tsapatok, mellyek még a' Warta jobb partján állottak, elkezdették, és egy 50 emberckből álló szélső vígyázó tsapatot összevagdaltak, 4 emberen kívül, kiket elfogtak. Azók közzül, a' kik már a' vizen által mentek vala, Major *Pouschnin* az erősség nélkül való városba egy Kozák tsapattal bérohanván, a' magokat kétségbeesett módon védelmező Lengyelek között a' *Warte* vi-

zén lévő felvonó hidhoz útat csinált, 's azt lebo-
tsáttatván, azon, a' még túl lévő Orosz seregek
is azonnal által jöttek, 's a' verekedésnek nem
soká egészszen véget vetettek. Azok a' Lengyel
tsoportok, a' mellyek a' városból elfutván, *Pin-*
ne felé próbáltak megmenekedni, az arra felé
menő utakat elfoglalt Hertzeg *Kantagurin*
Kozák Regementjének kezére kerültek. Hertzeg
Judrovitschon és a' fián kívül 30 tisztet és 900
közembert fogtak el az Oroszok; 1000 lovat
nyertek prédába. Az Oroszok 12 elesett és több
megsebesedett embereket vesztek. A' Lengye-
lek' vesztesit pedig többre teszik 1500 embernél.
— (Ezeket magános tudósítások után adta ki a'
Breszleui újság).

Orosz Birodalom.

Az Orosz ármádánál ilyen hadi tudósítások
hirdettettek ki *Brombergben*, a' *Vistula* bal part-
ján, Febr. 15-dikén; —,

„Admirális *Tschitschagow* *Thorn* kö-
rül egy recognoscirozást tévén, 's magát a' Gen.
Langeron seregeivel özsze tsatolván, által tet-
te fő hadi szállását ide *Brombergbe*. A' *Thorn-*
ban lévő ellenséges őrző sereg, hogy *Bromberg-*
nek elfoglaltathatását megakadályoztathassa, egy
kiütést próbált, de vissza veretett; melyhezkép-
pest azt sem akadályoztathatta meg, hogy az
itt lévő *Frantzia* nagy magazinmokat el ne fog-
laljuk. *Posennek* elfoglalása is, feles segedelem
kútfejekre vezérett bennünket. —

„Admirális *Tschitschagow* azt kívánta egy
időtől fogva, hogy egészségének gyengeségére
néve tehesse le a' vezérséget. Császár ő felsé-
ge meg adta néki az ő kívanságát, 's *Barklai de*

Tollyt nevezte helyébe; a' ki ma megérkezett ide Brombergbe."

A' *Moskai* fő Kormányozóhoz Gróf *Rastophinhez* olyan parantsolatot küldött *Sándor Császár* Nov. 14-dikén, hogy az Orosz birodalomban maradt ellenséges ágyúk Moskau-ba hordattatván, tsináljanak egy borostyánkoszorúval körülvétegetett *Pyramist* azokból.

Leg újabb újságok.

A' Neufchateli Hertzeg Adjutánsa Mártyius 7-dikén *Dresdán* utazván által, azt a' hivatal szerént való tudósítást hozta oda, hogy *Berlint* azt a' Frantzia seregek Márty. 4-dikén oda hagyták. A' Vice-Király 6-dikban *Wittembergába* várattatott:

Az Oroszoknak Berlinbe való béeérkezésekkor mingyárt az első szempillantatokban, mikor a' Frantziák még oda sem hagyták volt egészszen, ilyen napi parantsolatot hirdette: ott ki Generális *Czernitschew*: —,

„Napi parantsolat. — „Mínthogy az ő Orosz Cs. Felsege Adjutánsa Gen. *Czernitschew* azon szempillantatban nyomúlt-bé a' városba, mikor azt a' Frantzia seregek még egészszen el nem hagyták: tehát bizonyossá tétetnek a' lakosok, hogy a' város tsendessége és bátorsága tsakugyan így is telyességgel meg nem zavartatik az Orosz seregek által, a' melly végre Májor *Puschkin* úr előrevalóképpen városi Komendánsá nevezteván, reméli az Orosz vezér, hogy a' polgárok örvendező indulattal fogják fogadni a' béeérkezendő Orosz seregeket, különösen pedig, hogy semmi ellenséges tulajdont, és semmi féle ellenséges személyeket magoknál el nem titkolnak.

Költ Berlinben Márty. 4 dikén, 1813."